

Propuneri privind principiile de reglementare a arealelor irigabile din România **- Legea arealelor irigabile -**

Situația actuală

Studiile existente estimează potențialul maxim irigabil la 7,9 milioane de hectare. Acest potențial a fost estimat având în vedere terenurile pentru care deficitul de umiditate este mai mare de 100 milimetri (1000 metri cubi de apă la hectar) și panta terenurilor este uniformă și mai mică de 10%. *Nu au fost luate în calcul criteriile limitative care concură la aplicarea irigațiilor: solul, condițiile hidrogeologice, sursa de apă (atât calitativ, cât și cantitativ), consumul energetic, condițiile social economice, cererea și oferta privind apa de irigații.* Toate aceste condiții influențează eficiența economică și financiară a lucrărilor ce urmează a se realiza.

În urma studiilor ulterioare a rezultat că limita de pantă a terenului nu trebuie să depășească 2% pentru a nu declanșa procese de eroziune a solului și de aluvionare.

Totodată s-a constatat că din cele 3 milioane de hectare amenajate pentru irigații cca 50% nu sunt în prezent viabil economic.

Definirea arealelor irigabile

Principii

Principiul utilizării durabile, unitare și raționale a apei și solului.

Principiul participării publicului la luarea deciziilor (solidarității)

Principiul „poluatorul plătește” și „beneficiarul plătește”

Arealele irigabile reprezintă totalitatea terenurilor agricole situate în extravilan, care se pot iriga pe termen lung în condiții de eficiență economică și financiară, cu respectarea standardelor de mediu și încadrarea în planurile de urbanism și amenajare a teritoriului.

Pe termen lung, conform estimărilor de specialitate, întreg teritoriul României va fi afectat de deficit de apă.

PROIECTUL DE LEGE PRIVIND AREALELE IRIGABILE VA CUPRINDE:

- drepturi și obligații ale statului și ale proprietarilor de teren din arealul irigabil;
- identificarea mărimii acestor areale și a restricțiilor de alimentare cu apă în funcție de clasa de calitate a solului și cea de favorabilitate a acestora, pentru prioritizarea investițiilor;
- interzicerea irigațiilor în afara arealului și interzicerea irigațiilor care sunt alimentate din apa subterană pe terenurile din areal, cu excepția forajelor pentru eliminarea excesului de apă;
- identificarea proprietăților din areal și înscrierea în cartea funciară a acestora ca teren irigabil sau cu potențial irigabil - instituirea registrului proprietăților din arealul irigabil;
- clasificarea terenurilor din areale pe clase de calitate ale solului și pe clase de favorabilitate pentru diferite culturi agricole și stabilirea unor politici de piață;
- introducerea pentru terenurile din areale a unor restricții, altele decât cele din Legea fondului funciar, privind utilizarea terenurilor în alte scopuri decât folosința agricolă;
- elaborarea unor hărți ale arealelor, pe fiecare unitate administrativ teritorială, cu delimitarea claselor de calitate ale solului și de favorabilitate ale acestora din punct de vedere economic și a restricțiilor de utilizare a acestor terenuri;
- *modificarea ordinii de prioritate privind restricțiile de utilizare a apei – în prezent prima care este restricționată la consum este apa pentru irigații;*

- introducerea unui drept de apă personalizat pentru utilizatorii de apă din areal;
- stimulente pentru specialiștii în îmbunătățiri funciare – cercetare, proiectare, execuție și exploatare lucrărilor de îmbunătățiri funciare pentru acoperirea deficitului de personal calificat în domeniul îmbunătățirilor funciare;
 - cursuri de calificare pentru irigarea culturilor;
 - definirea unor măsuri la nivelul fermei pentru implementarea Directivei cadru a apei – contorizarea apei;
 - identificarea suprafețelor de teren pe care se pot realiza amenajări de irigații noi și pentru care sunt necesare studii de impact;
 - proiectarea și realizarea amenajărilor de irigații numai cu perdele forestiere de protecție și împădurire a terenurilor degradate - **acad. Traian Săvulescu - “agricultura de viitor a României este agricultura la adăpostul perdelelor forestiere de protecție a câmpului”**;
 - concentrarea resurselor și a eforturilor pentru dezvoltarea rurală cu prioritate în arealul irigabil;
 - impozitarea diferențiată a terenurilor din areal;
 - elaborarea unei strategii naționale de educare a agricultorilor care folosesc irigațiile în privința utilizării cu eficiență a apei în arealul irigabil;
 - activități de cercetare privind efectele și evoluția secetei în contextul schimbărilor climatice;
 - politici de tarifare a apei pentru irigații care oferă stimulente corespunzătoare pentru utilizarea eficientă a resurselor de apă;
 - măsuri de stabilire a unor tarife care depind de nivelul deficitului de apă pe plan local, de sezon și/sau de nivelul de consum;
 - elaborarea strategiei naționale pentru a asigura contorizarea apei captate în agricultură și certificarea autorizației publice de captare a apei.
 - pentru organizațiile de îmbunătățiri funciare existente și pentru cele noi să se instituie obligația ca toți deținătorii de teren de pe teritoriul acesteia să fie membrii, aceste organizații colective să fie responsabile cu limitarea și repartizarea volumelor de apă captate între irigatori;
 - extinderea atribuțiilor ale acestor organizații care să integreze tot lanțul tehnologic de la stabilirea planului de cultură până la valorificarea producției și chiar prelucrarea acestei producții;
 - finanțarea unui studiu pentru stabilirea tuturor derivațiilor de apă cu alimentare din apele de suprafață, cu potențial de alimentare gravitațională a sistemelor de irigații;
 - elaborarea de planuri de gestionare a secetei în agricultură;
 - finanțarea utilizării eficiente a apei pentru irigații;
 - proiectarea și construirea unor noi capacități de stocare și distribuție a apei pentru irigații din apă reciclată sau din alte surse decât cele din apele de suprafață și/sau subterană;
 - soluții eficiente din punct de vedere al costurilor pentru reducerea pierderilor de apă din sistemele de irigații;
 - elaborarea unui studiu privind gradul de asigurare a apei la principalele puncte de preluare a apei de irigații din sursele de apă și elaborarea scenariilor de utilizare eficientă a apei în corelare cu cererea estimată de apă pentru irigații și cu celelalte folosințe ale apei;
 - asigurarea culturilor agricole care au sursă de apă pentru irigații;
 - asigurare pentru imposibilitatea folosirii volumului de apă contractat și plătit și a celui contractat și neplătit;
 - punerea la dispoziție a agricultorilor, contra cost, a studiului privind clasele de calitate ale solului a favorabilității solului pentru culturile agricole și a recomandărilor agropedoameliorative, precum și a prognozei perioadei secetoase;

- obligația agricultorului de a respecta/aplica recomandările agropedoameliorative;
 - stabilirea limitelor de competențe în domeniul irigațiilor între autoritățile publice centrale și cele locale;
 - realizarea proiectelor de reabilitare a irigațiilor sau a celor privind irigațiile noi numai în zonele unde există cadastru, acesta fiind instrumentul care permite identificarea proprietăților și a proprietarilor care trebuie să preia răspunderea pentru irigații;
 - finanțarea și exploatarea sistemului informatic teritorial privind amenajările de irigații existente viabile tehnic și economic;
 - reforma instituțională în activitatea de irigații și în a celorlalte activități de îmbunătățiri funciare.
- Totodată apreciem că în proiectul de lege sunt necesare și alte prevederi referitoare la deficitul de apă și seceta, rezultate din viitoarea politică europeană în domeniu, altele decât cele prezentate mai sus.

Concluziile celui de al treilea raport de monitorizare referitor la Comunicarea privind deficitul de apă și seceta în Uniunea Europeană COM(2007) 414 final, din 21 martie 2011 sunt următoarele:

• *Utilizarea eficientă a apei și gestionarea eficientă a resurselor naturale de apă într-o lume în care resursele de apă sunt sub o presiune semnificativă constă în asigurarea faptului că resursele naturale de apă sunt menținute din punct de vedere cantitativ și calitativ pentru a satisface nevoile oamenilor, ale naturii și ale economiei prin **gestionare integrată**.*

• *Acest raport se axează pe principalele elemente ale viitoarei politici în materie de deficit de apă și secetă – utilizarea eficientă a apei, o mai bună planificare și instrumente de punere în aplicare adecvate - care sunt factori-cheie ai instituirii unei economii bazate pe utilizarea eficientă a apei care să răspundă provocării Strategiei UE 2020.*

• *Următoarea etapă de referință a politicii în materie de deficit de apă și secetă este revizuirea acesteia, care va fi publicată în 2012, în Anul dedicat apei, ca parte a Planului pentru apele Europei.*

Probleme de rezolvat

Utilizarea mai eficientă a apei prin reducerea pierderilor de apă, îmbunătățirea practicilor de irigare și reciclarea sau stocarea apei;

Elaborarea unor planuri de irigare bazate pe evaluarea amănunțită a impacturilor acestora, a disponibilității viitoare a apei și a nevoilor de apă ale diverșilor utilizatori, ținând cont de echilibrul dintre cerere și ofertă.

Creșterea investițiilor în eficientizarea sporită a infrastructurii pentru irigații și în tehnologiile de utilizare a apei și îmbunătățirea gestionării resurselor de apă.